

Цитування:

Коваль Л. М., Трегуб А. М. Цифрова фотографія як засіб створення варіативних графічних текстур у дизайні. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 4. С. 180–185.

Koval L., Tregub A. (2025). Digital Photography as a Means of Creating Variable Graphic Textures in Design. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 180–185 [in Ukrainian].

Коваль Лідія Михайлівна,
доктор технічних наук, кандидат
мистецтвознавства, професор, завідувач
кафедри графічного дизайну Національної
академії керівних кадрів культури і мистецтв
<http://orcid.org/0000-0002-7324-0377>
likocolor@gmail.com

Трегуб Ангеліна Михайлівна,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент, завідувач кафедри дизайну Хортицької
національної навчально-реабілітаційної академії
<https://orcid.org/0000-0001-9755-8067>
angelina-tregub@ukr.net

ЦИФРОВА ФОТОГРАФІЯ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ВАРІАТИВНИХ ГРАФІЧНИХ ТЕКСТУР У ДИЗАЙНІ

Мета роботи – осмислити специфіку цифрової фотографії як засобу створення варіативних графічних текстур, виявити методи і художньо-композиційні можливості її використання в процесі створення об'єктів графічного дизайну. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні низки підходів: аналітичного – для осмислення літератури з теми статті; міждисциплінарного, що дало змогу всебічно вивчити вплив розвитку цифрового мистецтва на сучасний графічний і мультимедійний дизайн та отримати обґрунтовані висновки; системного з використанням цілого спектру методів (мистецтвознавчого аналізу, проблемного, проєктного, теоретичного узагальнення) – з метою комплексного аналізу за темою дослідження. **Наукова новизна** статті полягає в комплексному осмисленні методів та художніх можливостей застосування цифрової фотографії для створення текстурних рішень у графічному та мультимедійному дизайні. **Висновки.** У процесі дослідження було встановлено, що специфіка цифрової фотографії як засобу створення варіативних графічних текстур у графічному та мультимедійному дизайні полягає в поєднанні документальної фактурної достовірності з високим рівнем цифрової модифікованості, що дозволяє зберігати зв'язок із матеріальним світом і водночас створювати абстраговані, умовні або експериментальні текстурні структури. Саме ця подвійна природа цифрової фотографії зумовлює її ефективність як джерела варіативних графічних рішень. Також, у результаті дослідження було виявлено комплекс методів і художньо-композиційних можливостей використання цифрової фотографії для створення варіативних графічних текстур, а саме: методи – фотографічна фіксація фактур і текстурованих поверхонь, цифрова обробка зображень (кадрування, масштабування, корекція кольору та контрасту, нашарування, фрагментація), а також обробка фотографічних елементів типографічними засобами при їх підготовці до друку; художньо-композиційні можливості – формування візуальної глибини, ритму, просторовості та емоційної насиченості композиції, домінантність фотографічної текстури як образотворчого елементу, роль графічної текстури як фонового структурного шару або засобу акцентування, динамічна трансформація текстурних елементів у часі при взаємодії з елементами мультимедійного об'єкту та анімації.

Ключові слова: цифрова фотографія, цифрове мистецтво, графічні текстури, графічний дизайн, мультимедійний дизайн, сучасна візуальна культура.

Koval Lidiia, Full Doctor of Technical Sciences, PhD in Art History, Full Professor, Head of the Department of Graphic Design, National Academy of Culture and Arts Management; Tregub Angelina, PhD in Social Communications, Full Associate Professor, Head of the Department of Design, Municipal Institution of Higher Education "Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy"

Digital Photography as a Means of Creating Variable Graphic Textures in Design

The purpose of the article is to conceptualise the specificity of digital photography as a means of creating variable graphic textures and to identify the methods and artistic-compositional possibilities of its application in the process of producing graphic design objects. **The research methodology** is based on the application of a range of approaches: an analytical approach, used to examine and interpret the scholarly literature relevant to the topic of the article; an interdisciplinary approach, which enabled a comprehensive analysis of the impact of the development of digital art on contemporary graphic and multimedia design and facilitated the formulation of well-grounded conclusions; and a

systemic approach employing a broad spectrum of methods, including art-historical analysis, problem-oriented and project-based methods, as well as theoretical generalisation, to ensure a comprehensive analysis of the research subject. **The scientific novelty** of the article lies in the integrated conceptualisation of the methods and artistic possibilities of applying digital photography to the creation of textural solutions in graphic and multimedia design. **Conclusions.** The study demonstrates that the specificity of digital photography as a means of creating variable graphic textures in graphic and multimedia design is defined by the combination of documentary textural authenticity and a high degree of digital modifiability. This combination enables designers to preserve a connection with the material world while simultaneously generating abstract, conventional, or experimental textural structures. Digital photography proves to be an effective source of variable graphic solutions owing to its dual nature. The research identifies a range of methods and artistic-compositional possibilities for employing digital photography in the creation of variable graphic textures. The identified methods include the photographic capture of textures and textured surfaces, digital image processing techniques such as cropping, scaling, colour and contrast adjustment, layering, and fragmentation, and typographic treatment of photographic elements during their preparation for print. The artistic and compositional possibilities encompass the creation of visual depth, rhythm, spatiality, and emotional intensity within a composition; the use of photographic texture as a dominant expressive element; the application of graphic texture as a background structural layer or a means of visual accentuation; and the dynamic transformation of textural elements over time through their interaction with components of multimedia objects and animation.

Keywords: digital photography, digital art, graphic textures, graphic design, multimedia design, contemporary visual culture.

Актуальність теми дослідження зумовлена комплексом технологічних, художньо-естетичних та комунікативних трансформацій, що відбуваються в сучасному образотворчому мистецтві, графічному і мультимедійному дизайні під впливом цифровізації візуальної культури. Стрімкий розвиток цифрових фотографічних технологій, засобів обробки зображень та програмних інструментів для створення візуального контенту істотно розширює можливості формування графічних текстур як одного з важливих елементів композиційної структури різноманітних об'єктів графічного і мультимедійного дизайну.

У сучасному дизайні графічна текстура перестає бути виключно допоміжним декоративним засобом і набуває статусу самостійного носія образу, сенсу, емоційних акцентів та ідентифікаційних маркерів візуальної комунікації. Саме цифрова фотографія, завдяки своїй здатності фіксувати матеріальні, світлові та фактурні властивості реальності, а також завдяки можливостям їх подальшої трансформації, варіювання і комбінування в цифровому середовищі, стає потужним інструментом створення унікальних графічних текстур. Це відкриває нові можливості для дизайнерського експерименту, індивідуалізації візуальних рішень та формування авторської стилістики. Особливої актуальності дослідження набуває в умовах зростання ролі візуальної айдентики, поширення мультимедійних платформ і цифрових середовищ комунікації, де вимоги до гнучкості, адаптивності та варіативності графічних елементів постійно посилюються. Аналіз цифрової фотографії як джерела та інструменту формування графічних текстур

сприяє поглибленню наукових уявлень про сучасні дизайнерські практики та може стати методологічною основою для підготовки фахівців у галузі цифрового мистецтва, графічного й мультимедійного дизайну.

Відповідно, актуальність даного дослідження визначається необхідністю теоретичного узагальнення і практичного осмислення ролі цифрової фотографії у створенні варіативних графічних текстур, що відповідають тенденціям розвитку цифрового мистецтва та потребам сучасної візуальної культури.

Аналіз досліджень і публікацій. Однією з тенденцій у сучасному науковому дискурсі в галузях образотворчого мистецтва і дизайну можна назвати поширення міждисциплінарних досліджень щодо впливів різних видів сучасного візуального мистецтва на формування конкретних об'єктів у дизайні і загальних образів у візуальній культурі XXI ст. Наприклад, в одній з таких статей автори називають авангардне мистецтво потужним джерелом ідей для наповнення візуального простору сучасного дизайну художніми образами, а його принципи, що ґрунтуються на експерименті, пошуку нових форм і засобів вираження, дають змогу дизайнерам втілювати неординарні рішення, які поєднують традиції та інновації у різних видах дизайну [1].

У наукових статтях відомих фотографів-практиків на прикладі авторських фотографій розглядається роль візуальних ефектів (зорових ілюзій) у дизайні предметно-просторового середовища, які викликаючи яскраві відчуття, можуть сприяти більш глибокому емоційному зв'язку між середовищем і аудиторією, роблячи його більш впізнаваним і таким, що запам'ятовується [2]. Також на теренах України

досліджувалася історіографія фотографії, ґрунтовно розглянуто її технічні й творчі прийоми, зокрема можливості цифрової фотографії. Дослідники визначають фотографію як вид мистецтва, побудованого на принципах перетворення фотозображення у графічний художній образ, із головними візуальними засобами: контраст, силует, кольори, співвідношення світла й тіні. Також зазначається, що в мистецтві і дизайні можливо застосовувати такі прийоми фотографії, як м'який фокус, подвійну експозицію, соляризацію, фотомонтаж, які безпосередньо взаємодіяли з історичним розвитком художніх течій у фотографічному мистецтві [4].

В окремих публікаціях зарубіжних періодичних видань надається аналіз еволюції ролі фотографії у графічному дизайні від аналогових форм до цифрових практик, акцентуючи увагу на трансформації фотографії від репрезентативного медіуму до повноцінного інструменту формування візуальної мови дизайну [9]. Також наявні дослідження присвячені використанню конкретних природних фактур як джерела для створення цифрових зображень, зосереджуючись на процесі фотографічної фіксації та подальшій цифровій трансформації текстур у дизайнерських практиках [8]. Деякі статті розглядають цифрові методи обробки зображень як засоби формування художньої виразності та візуальної комунікації, підкреслюючи значення текстурних і композиційних прийомів у цифровому середовищі [7], а також детально аналізують застосування технологій цифрової обробки зображень у графічному дизайні, зокрема в аспектах кольору, форми та текстури як складових візуальної структури дизайнерського продукту [10].

Також в іноземних джерелах систематизуються основи фотографічного освітлення та його вплив на передачу фактури, об'єму й поверхневих характеристик об'єктів, що є базою для створення якісного текстурного фотоматеріалу в цифровому дизайні [5], основна увага зосереджується на професійних методах світлової організації фотозйомки, розкриваючи роль освітлення у формуванні деталізованих, варіативних візуальних текстур, придатних для подальшого дизайнерського використання [6].

Узагальнюючи все зазначене вище, констатуємо, що в теоретичному дискурсі питання використання цифрової фотографії саме як системного засобу формування варіативних графічних текстур залишається

недостатньо опрацьованим. Більшість наявних досліджень зосереджуються на розгляді образних і технологічних аспектів художньої або комерційної фотографії, не розкриваючи повною мірою шляхи їх поєднання в контексті цифрового мистецтва з конкретними об'єктами дизайн-проектування. Це зумовлює потребу в комплексному осмисленні методів та художніх можливостей застосування цифрової фотографії для створення текстурних рішень у графічному та мультимедійному дизайні.

Мета дослідження полягає в осмисленні специфіки цифрової фотографії як засобу створення варіативних графічних текстур, а також у виявленні методів і художньо-композиційних можливостей її використання в процесі створення об'єктів графічного та мультимедійного дизайну.

Виклад основного матеріалу. Варіативні графічні текстури відіграють суттєву роль у сучасному графічному та мультимедійному дизайні, оскільки забезпечують багаторівневу візуальну організацію об'єктів дизайну, підсилюють їхню образну виразність та сприяють формуванню стійкої комунікативної ідентичності. На відміну від стандартизованих текстур, які на базовій основі пропонуються сучасними графічними редакторами, варіативні текстурні рішення на основі авторської цифрової фотографії дозволяють вільно адаптувати візуальний образ до різних форматів, масштабів і середовищ використання без втрати якості і відчуття «природності» зображення, що є особливо актуальним в умовах сучасної візуальної культури і користувацьких очікувань високої якості візуальної інформації. Наприклад, при проектуванні елементів фірмового стилю або айдентики певної інституції одна й та сама текстурна основа може трансформуватися залежно від носія: у друкованих матеріалах вона може виступати як фоновий композиційний елемент, у цифрових інтерфейсах – як динамічний візуальний шар, а в анімаційних або інтерактивних проєктах – як змінна структура, що реагує на дію користувача або «накладається» на об'єкт, імітуючи його зовнішню поверхню.

У графічному дизайні варіативні текстури забезпечують можливість тонкого моделювання візуальних акцентів, ритму та глибини композиції. Наприклад, у дизайні серії плакатів фотографічна текстура поверхні матеріалу (паперу, тканини, металу) може використовуватися як об'єднувальний елемент, але кожен плакат потенційно здатен набути індивідуального характеру шляхом проведення

цифрових трансформацій (масштабування, фрагментації, зміни контрасту чи кольорової температури). У мультимедійному дизайні варіативні текстури сприяють створенню ефекту «живої» візуальної мови, де текстурний шар може змінюватися в часі, посилюючи емоційне сприйняття контенту та утримуючи увагу користувача.

Цифрова фотографія як засіб створення варіативних графічних текстур у дизайні має низку принципових переваг порівняно з можливими способами автоматичної генерації текстурних рішень (наприклад, порівняно з використанням фігурних пензлів або штампів у середовищі графічного редактора, чи застосуванні ШІ для моделювання графічної текстури). По-перше, авторська цифрова фотографія забезпечує високий рівень фактурної достовірності, дозволяючи фіксувати найтонші візуальні характеристики поверхонь, світлотіннові переходи та матеріальні властивості об'єктів. По-друге, цифрова фотографія є надзвичайно гнучкою у подальшій обробці: фотографічні текстури легко піддаються модифікації, комбінуванню, нашаруванню та параметричному варіюванню без втрати якості зображення, що розширює спектр дизайнерських рішень. По-третє, використання цифрової фотографії сприяє формуванню унікальних, нефрагментованих текстур (тобто, без нав'язливого множинного повторювання одного або невеликої кількості однакових елементів), які зберігають зв'язок з реальністю, але водночас можуть бути трансформовані в абстрактні або умовні візуальні структури.

Відомий фотохудожник і науковець, Б. Андресюк [2] в одній із своїх публікацій наводить численні приклади авторських цифрових фотографій, які можуть слугувати підтвердженням визначених положень. Наприклад, серія робіт на рис. 2 (візуальний ефект занурення в природне середовище) [2, 71], на рис. 6 (кольори в психоемоційному сприйнятті візуального образу) і Рис. 7 (візуальні ефекти з відтінками зеленого кольору) [2, 74], на рис. 8 (негативний простір як засіб створення художнього ефекту) [2, 75]. Відповідно до вищезазначеного стає очевидним, що варіативні графічні текстури, створені на основі авторської цифрової фотографії, виступають ефективним інструментом сучасного графічного й мультимедійного дизайну, поєднуючи естетичну виразність, технологічну адаптивність і комунікативну доцільність. Їх використання дозволяє дизайнерам формувати

багатозначні, динамічні та образно чутливі візуальні системи високої якості, що відповідають вимогам сучасної візуальної культури. Тому цифрова фотографія у даному контексті функціонує в сучасному дизайні не лише як засіб фіксації візуальної реальності, а як повноцінний інструмент формування варіативних графічних текстур, здатних до багаторазової трансформації та адаптації в різних дизайн-контекстах. Її специфіка полягає у поєднанні документальної фактурної достовірності з високим рівнем можливої цифрової модифікації, що сприяє збереженню зв'язку із матеріальним світом і водночас створенню абстрагованих, умовних або експериментальних текстур. Саме ця подвійна природа цифрової фотографії зумовлює її ефективність як джерела варіативних графічних рішень.

Необхідно зазначити, що основними методами використання цифрової фотографії у створенні графічних текстур є фотографічна фіксація фактур і поверхонь, цифрова обробка зображень (кадрування, масштабування, корекція кольору та контрасту, нашарування, фрагментація), а також комбінування фотографічних елементів із графічними та типографічними засобами. Застосування цих методів забезпечує створення текстурних систем, здатних змінювати свої візуальні характеристики залежно від функціонального призначення об'єкта дизайну та його формату.

Художньо-композиційні можливості цифрової фотографії у графічному та мультимедійному дизайні проявляються у формуванні візуальної глибини, ритму, просторовості та емоційної насиченості композиції. Прикладом такої цифрової фотографії може слугувати робота 3 з колекції Amalfi coast Б. Андресюка [3]. Фотографічні текстури можуть виступати як домінантний образотворчий елемент, фоновий структурний шар або засіб акцентування, забезпечуючи цілісність візуальної картини та одночасно її варіативність. У мультимедійному дизайні ці можливості розширюються завдяки динамічності, анімації та інтерактивності, що дозволяє трансформувати текстурні елементи в часі та у взаємодії з користувачем.

Отже, цифрова фотографія як засіб створення варіативних графічних текстур має значний потенціал у процесі проєктування об'єктів графічного та мультимедійного дизайну. Її використання сприяє розширенню інструментарію сучасного дизайнера, формуванню індивідуалізованих візуальних рішень і розвитку актуальної візуальної мови,

що відповідає потребам сучасної цифрової культури.

Наукова новизна нашого дослідження полягає у комплексному розгляді цифрової фотографії не лише як засобу візуальної фіксації реальності, а як самостійного інструменту формування варіативних графічних текстур у дизайні, що функціонує на перетині фотографічних, графічних і цифрових практик. Уперше систематизовано підходи до створення графічних текстур на основі цифрових фотозображень з урахуванням їхньої трансформаційної потенційності, здатності до тиражування та адаптивності в дизайн-об'єктах. Запропоновано розгляд графічної текстури як динамічного, змінного елемента візуальної мови дизайну, здатного набувати множинних форм залежно від контексту використання та цифрових методів обробки. Отримані результати розширюють теоретичне поле сучасного дизайну, доповнюючи його новими уявленнями про взаємодію цифрової фотографії та графічної текстури як інструментів формування актуальних візуально-комунікативних рішень.

Висновки. У процесі дослідження було встановлено, що специфіка цифрової фотографії як засобу створення варіативних графічних текстур у графічному та мультимедійному дизайні полягає в поєднанні документальної фактурної достовірності з високим рівнем цифрової модифікованості, що дозволяє зберігати зв'язок із матеріальним світом і водночас створювати абстраговані, умовні або експериментальні текстури. Саме ця подвійна природа цифрової фотографії зумовлює її ефективність як джерела варіативних графічних рішень.

Також у результаті дослідження було виявлено комплекс методів і художньо-композиційних можливостей використання цифрової фотографії для створення варіативних графічних текстур, а саме:

- методи – фотографічна фіксація фактур і текстурованих поверхонь, цифрова обробка зображень (кадрування, масштабування, корекція кольору та контрасту, нашарування, фрагментація), а також обробка фотографічних елементів типографічними засобами при їх підготовці до друку;

- художньо-композиційні можливості – формування візуальної глибини, ритму, просторовості та емоційної насиченості композиції, домінантність фотографічної текстури як образотворчого елемента, роль графічної текстури як фонового структурного шару або засобу акцентування, динамічна

трансформація текстурних елементів у часі при взаємодії з елементами мультимедійного об'єкту та анімації.

Література

1. Андресюк Б. П., Царенко С. О., Журавель-Змєєва Л. С. Авангардне мистецтво як засіб образотворення в дизайні ХХІ ст. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 4. С. 141–147. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322862>.
2. Andresyuk B. Visual illusions as a means of aestheticisation of the object-spatial environment. *Notes on Art Criticism*. 2024. №24(1). P. 68–79. DOI: <https://doi.org/10.63009/noac/1.2024.68>.
3. Boris Andresyuk, photographer. Amalfi coast. Photo №3. Collections. URL: <https://borisandresyuk.com/uk/collections/20-amalfitanskoe-poberezhe> (дата звернення: 09.10.2025).
4. Khranova-Baranova O., Shkrebtii V., Kasian T. Visual culture of photography in art and design. *Culture and Contemporaneity*. 2024. № 26(2). P. 15–21. DOI: <https://doi.org/10.63009/cac/2.2024.15>.
5. McCartney S. Photographic lighting simplified. New York: Allworth Press, 2003.
6. Morrissey R. Master lighting guide for commercial photographers. Buffalo, NY: Amherst Media, 2008.
7. Qiong Cai. The application of image graphic visual communication techniques in artistic creation from the perspective of digital media. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*. 2024. №9(1). P. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.2478/amns-2024-2327>.
8. Yuwono B. Wood texture as an inspiration for the creation of digital imaging. *Indonesian Journal of Visual Culture, Design, and Cinema*. 2022. №1(1). DOI: <https://doi.org/10.21512/ijvdc.v1i1.8223>.
9. Zhang Z. The evolution of photography in graphic design. *Design Insights*. 2024. № 1(7). P. 15–20. DOI: <https://doi.org/10.70088/dwvpv9y91>.
10. Zhenyu Li. Application research of digital image technology in graphic design. *Journal of Visual Communication and Image Representation*. 2019. № 65. P. 102648. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jvcir.2019.102689>.

References

1. Andresyuk, B., Tsarenko, S., Zhuravel-Zmicieva, L. (2024). Avant-garde Art as a Means of Imaging in the 21st Century Design. *Herald of the National Academy of Culture and Arts Management*, 4, 141–147 [in Ukrainian].
2. Andresyuk, B. (2024). Visual illusions as a means of aestheticisation of the object-spatial environment. *Notes on Art Criticism*, 24(1), 68–79. DOI: <https://doi.org/10.63009/noac/1.2024.68> [in English].
3. Boris Andresyuk, photographer. Amalfi coast. Photo №3. Collections. (n.d.). Retrieved from: <https://borisandresyuk.com/uk/collections/20-amalfitanskoe-poberezhe> [in English].
4. Khranova-Baranova, O., Shkrebtii, V., & Kasian, T. (2024). Visual culture of photography in art

and design. *Culture and Contemporaneity*, 26(2), 15–21. DOI: <https://doi.org/10.63009/cac/2.2024.15> [in English].

5. McCartney, S. (2003). *Photographic lighting simplified*. Allworth Press [in English].

6. Morrissey, R. (2008). *Master lighting guide for commercial photographers*. Amherst Media [in English].

7. Qiong Cai. The application of image graphic visual communication techniques in artistic creation from the perspective of digital media. (2024). *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 9(1) (2024) 1–17. DOI: <https://doi.org/10.2478/amns-2024-2327> [in English].

8. Yuwono, B. (2022). Wood texture as an inspiration for the creation of digital imaging. *Indonesian Journal of Visual Culture, Design, and*

Cinema, 1(1). <https://doi.org/10.21512/ijvdc.v1i1.8223> [in English].

9. Zhang, Z. (2024). The evolution of photography in graphic design. *Design Insights*, 1(7), 15–20. DOI: <https://doi.org/10.70088/dwpv9y91> [in English].

10. Zhenyu, Li. (2019). Application research of digital image technology in graphic design. *Journal of Visual Communication and Image Representation*, 65, 102648. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jvcir.2019.102689> [in English].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2025
Отримано після доопрацювання 12.12.2025
Прийнято до друку 16.12.2025
Опубліковано 29.12.2025